

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**



**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**



**МАТЕРІАЛИ
круглого столу
ОСОБИСТА БЕЗПЕКА В ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, ЯК ЗАПОРУКА
ЯКІСНОГО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ
ЗАВДАНЬ**

**05 лютого 2021 року
м. Ірпінь**

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України (протокол від «11» лютого 2021 № 1).

Організаційний комітет круглого столу

Голова:

ЧМЕЛЮК Василь Васильович – проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції – начальник факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, к.ю.н.

Заступник голови:

ГРИЦУК Віктор Леонідович – начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к.ю.н.;

БУХТІЯРОВ Олексій Анатолійович – заступник начальника кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к.ю.н.

Члени організаційного комітету: (редакційна колегія)

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к. пед. н., Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, майстер спорту України міжнародного класу, Заслужений тренер України;

АНТОНЕНКО Сергій Анатолійович – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к. н. з фіз. вих. та спорту, доцент;

ПАРАНИЦЯ Сергій Павлович – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к. ю. н., доцент;

БАДЬОРА Сергій Миколайович – доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к. пед. н.;

ЛИСЕЮК Андрій Миколайович – професор кафедри оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н.;

КОВАЛЬ Микола Васильович – професор кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки, к.ю.н., професор;

АНДРУЛІС Йонас Юозо – старший викладач кафедри військової підготовки.

- О-75 Тези доповідей круглого столу «Особиста безпека в діяльності правоохоронних органів, як запорука якісного виконання службових завдань» (05 лютого 2021 року). Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 141 с.

Автори спрямували свій науковий пошук на аналітичного зіставлення загальних підходів до забезпечення особистої безпеки під час виконання службових завдань, володіння прийомами особистої безпеки в типових та екстремальних ситуаціях в структурі професійної діяльності фахівця спеціальності «Правоохоронна діяльність».

За достовірність фактів, цитат, імен, назв та інших відомостей несуть відповідальність автори.

ЗМІСТ

ГРИЩУК В. Л. Ключові фактори забезпечення особистої безпеки працівників правоохоронних органів в умовах загострення епідеміологічної ситуації в Україні	5
БУХТІЯРОВ О. А., БУХТІЯРОВА І. Г. Медичне забезпечення працівників правоохоронних органів, як складова їх особистої безпеки	9
ШАПОВАЛОВ Б. Б., ЄРЬОМЕНКО Е. А. Формування понять індивідуального ризику та особистої безпеки у співробітників правоохоронних органів за методиками бойового і поліцейського хортингу	14
ОСТАПЕНКО О. І., ЄРЬОМЕНКО Е. А. Бойовий хортинг у забезпеченні особистої безпеки співробітників правоохоронних органів під час оперативно-службової діяльності	20
МАНЯКОВ І. В., НІКУЛІН М. О. Особливості підготовки та персональні навички персоналу державної прикордонної служби у районах здійснення Операції Об'єднаних Сил на сході України	25
ЄРЬОМЕНКО Е. А. Бойовий хортинг: умови володіння прийомами особистої безпеки працівниками національної поліції України	29
ПОЛТОРАЦЬКИЙ С. С., ЄРЬОМЕНКО Е. А. Методичні прийоми системи бойового хортингу при навчанні засобам особистої безпеки співробітників правоохоронних органів	34
КОВАЛЬ М. В. Дотримання прав людини запорука особистої безпеки працівника правоохоронного органу	40
АНТОНЕНКО С. А. Структура особистої безпеки, її елементи в професійно-психологічній готовності та захищеності працівників органів правоохоронних органів	46
ЄРЬОМЕНКО Е. А., АНДРУЛІС Й. Ю. Бойовий хортинг: принцип законності у забезпеченні правоохоронними органами особистої безпеки громадян	50
БАДЬОРА С. М. Концепт особистої безпеки у практичній діяльності працівників правоохоронних органів	56
ПАРАНИЦЯ С. П. Поняття безпеки особи та особистої безпеки працівника правоохоронного органу в службовій діяльності	61
ЛИСЕЮК А. М. Особиста безпека оперативних працівників правоохоронних органів	64
БУТОК О. В. Особиста безпека важлива складова в службовій діяльності співробітників правоохоронних органів України	67
ЗВЄРСВ А. В. Бойовий хортинг у системі забезпечення особистої безпеки співробітників поліції	70
ТІШИН А. В. Бойовий хортинг: поняття особистої безпеки співробітників поліції	76

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ СПІВРОБІТНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Зверев Антон Віталійович,
викладач кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультет підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, Університет ДФС України

Українські науковці наголошують на багатогранності «феномену безпеки». Безпека характеризує конкретний стан захищеності будь-якої держави та її спроможність протистояти змінам умов функціонування як таким, що мають як передбачуваний, так і спонтанний характер. Безпека – це гарантована конституційними, законодавчими і практичними заходами захищеність і забезпеченість життєво важливих інтересів об'єкта від зовнішніх і внутрішніх загроз. Суть безпеки – постійне існування загрози і перманентна необхідність управління нею [1–4].

Можна трактувати безпеку як стан діяльності, за якого з певною ймовірністю проявляється небезпека. На його погляд, безпека – це мета, а безпека життєдіяльності – засоби, шляхи, методи досягнення. Особиста безпека визначається такими чинниками: специфікою умов, змісту та форм професійної діяльності; метою професійної діяльності працівника; загальною професійною підготовкою працівника і наявністю в нього спеціальних знань, умінь та навичок щодо забезпечення особистої безпеки при виконанні професійних завдань.

Проблема особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ під час вирішення ними професійних завдань або в ситуаціях, пов'язаних зі службовою діяльністю, набуває нині особливої гостроти та актуальності. Ризик – як фізичний, так і психологічний – є сьогодні об'єктивною складовою професійної діяльності працівників правоохоронних органів. Спеціальна діяльність щодо забезпечення їх особистої безпеки, тобто цілеспрямованого зменшення такого ризику до реально можливої межі, є надзвичайно актуальною.

Багато країн успішно долають шлях реформ, у тому числі правоохоронної системи, і їхній досвід може бути корисним Україні. Справді, зарубіжний досвід є важливим, оскільки дає можливість по-бачити ефективність чи неефективність реалізації елементів підготовки поліцейських інших країн до виконання оперативно-службових завдань. Проте на сучасному етапі реформи правоохоронного відомства виникають труднощі застосування досвіду інших держав без здійснення відповідної адаптації, врахування особливостей виконання поліцією оперативно-службових завдань.

З огляду на це актуальним питанням стає врахування розмаїтих чинників, які здатні впливати на ефективність виконання поліцейськими оперативно-службових завдань, гарантувати їхню особисту безпеку. Це правові чинники (особливості вітчизняної нормативно-правової бази, яка регламентує діяльність поліції, відповідність нововведень чинним нормам права), матеріально-економічні (умови фінансування поліції та проектів на її реформування), матеріально-технічні (забезпечення технічними засобами, спеціальними засобами захисту поліцейських, які відповідають світовим стандартам), психологічні (готовність до змін і діяльності в нових умовах), професійні (високий рівень професійної підготовки, який відповідає належній кваліфікації, відповідному рівню теоретичної підготовки та умілому поєднанню з практичною діяльністю).

Відомості стосовно зарубіжного досвіду можуть накопичувати-ся такими апробованими легальними шляхами, а саме це: 1) обробка джерельної бази (документів, відеоматеріалів, наукових досліджень тощо); 2) проведення іноземними фахівцями занять і тренінгів, круглих столів в Україні; 3) закордонні відрядження і стажування українських фахівців.

У процесі докорінного реформування правоохоронного органу гостро постало питання підготовки поліцейських абсолютно іншої формації, які б ефективно виконували свої службові обов'язки. Проте чи не найважливішою проблемою можна вважати підготовку поліцейських за новими стандартами, які відрізняються від тих, що існували раніше. Однак успішне виконання

поліцейськими оперативно-службових завдань багато в чому залежить і від умілого володіння прийомами особистої безпеки в типових та екстремальних ситуаціях.

Керівництво Національної поліції України, враховуючи негативний досвід такої попередньої інституції, як «міліція», пов'язаний з травмуванням та загибеллю особового складу, приділяє особливу увагу забезпеченню особистої безпеки поліцейських. Вимога одно-значна: кожен поліцейський повинен володіти фаховою підготовкою достатнього рівня, належними теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для виконання службових завдань [5–10].

Згідно зі статтею 44 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, для затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не уможливило виконання поліцейських повноважень, покладених на нього законом. Отже, на нормативному рівні закріплено норму щодо забезпечення особистої безпеки поліцейських під час виконання службових обов'язків.

У п. 1 розділу 6 Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 26 січня 2016 р. № 50, зазначено, що навчання з тактичної підготовки передбачає набуття та вдосконалення поліцейськими навичок щодо володіння прийомами особистої безпеки в типових та екстремальних ситуаціях, у разі силового припинення протиправних проявів, а також у разі аварій, катастроф та інших надзвичайних ситуацій.

Враховуючи попередній досвід виконання особовим складом правоохоронного відомства оперативно-службових завдань, доцільно виокремити такі основні причини травматизму та загибелі правоохоронців: неправильна оцінка джерела небезпеки та місцевості, де вона знаходиться (перевірка документів, затримання суспільно небезпечної, озброєної особи);

неправильні дії під час наближення до джерела небезпеки; недостатні практичні навички при проникненні в будівлю (приміщення), пошуку суспільно небезпечної (озброєної) особи; відсутність практичних навичок ведення швидкісного вогневого контакту (необізнаність під час підходу до підозрюваної особи або об'єкта небезпеки); неспрацьованість (відсутність плану дій, розподілу обов'язків тощо) працівників під час виконання оперативно-службових завдань за звичайних умов та при ускладненні оперативної обстановки. Вирішенню проблеми травмування й загибелі поліцейських, гарантування їх особистої безпеки під час виконання службових обов'язків значно посприяло застосування зарубіжного досвіду.

Отож, реалії забезпечення особистої безпеки поліцейських під час виконання оперативно-службових завдань висвітлюють проблему, яка потребує особливої уваги. Відповідно, розробка заходів щодо підвищення рівня особистої безпеки поліцейських із запозиченням методик бойового хортингу, зарубіжного досвіду уможливить вирішення теоретичних і практичних завдань службової діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла В. Р., Єрмоєнко Е. А., Чмелюк В. В. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф.*, 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. Ч. 2. С. 242–254.

2. Бухтіяров О. А., Єрмоєнко Е. А., Грищук В. Л. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф.*, 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. Ч. 2. С. 126–139.

3. Грищук В. Л., Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної, функціональної підготовки студентів, курсантів і слухачів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних

органів. *Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р.* / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. Київ, 2020. С. 537–544.

4. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія. Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. К : ГС «НФБХУ», 2020. 203 с.

5. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників правоохоронних органів. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф.*, 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. С. 28–40.

6. Єрмоєнко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів. *Теорія і методика хортингу*. 2017. Вип. 8. С. 19–33.

7. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія. Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. К : ГС «НФБХУ», 2020. 138 с.

8. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії. *Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конф.*, 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. С. 18–23.

9. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.

10. Параниця С. П., Єрмоєнко Е. А., Чмелюк В. В. Методи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів і курсантів правоохоронних спеціальностей засобами бойового хортингу. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф.*, 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. Ч. 2. С. 462–477.

11. Чмелюк В. В., Єрмоєнко Е. А., Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф.*, 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. Ч. 2. С. 8–23.

Наукове видання

**ОСОБИСТА БЕЗПЕКА В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ,
ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНОГО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ЗАВДАНЬ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ
05 лютого 2021 року**

*Матеріали надруковані в авторській редакції.
За достовірність фактів, посилань, стилістичне та орфографічне оформлення
відповідальність несуть автори публікацій та їх наукові керівники.*

Здано до друку 12.11.2019. Формат 60x84x16
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Timens New Roman»
Ум. друк.арк. 18,5
Тираж 70 примірників. Замовлення № 1056
Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
Університету ДФС України
08200, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., Україна

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5104 від 20.05.2016